

میراثِ اسلامی

علامہ مصباح یزدی دام ظلہ
بہ مناسبت نیمہ شعبان ۱۴۲۶ هـ.ق.

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه:

جهانی جای زیستن است که در سایه عدالت گستری که دارای اخلاق الهی است و با غیب این عالم ارتباط دارد، اداره شود، همه به وظایف خویش عمل کنند، به حقوق خویش دست یابند و هیچ کس نتواند مانع از پیشرفت و تعالی دیگری شود. آری، همه مشتاقان هدایت، کمال و عدالت، آرزوی مهدی (عج) را دارند، برای دیدار او لحظه شماری می‌کنند، به او عشق می‌ورزند و از صمیم قلب فریاد می‌زنند: کجاست آن منجی عالم بشریت و خاتمه دهنده بدبختی‌ها؟ آیا می‌شود با چشمان منتظر خود ببینیم که معشوق جهان انسانیت، پرده از جمال بر می‌دارد و عالمی را به نور خود منور می‌نماید؟ به راستی وظایف ما در دوران غیبت آن یار سفر کرده چیست و چگونه می‌توان منتظر حقیقی او بود؟

آن چه پیش رو دارید، گزیده‌ای از سخنان استاد معظم حضرت آیه الله مصباح یزدی در ایام با برکت ولادت با سعادت صاحب عالم، حضرت بقیه الله (ارواحنا فداه) است که در مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در این زمینه ایراد گردیده است و با تلخیص تقدیم می‌گردد. امید آن که مورد رضای خداوند متعال و آن صاحب غایب از نظر قرار گیرد.

مدیریت تربیتی

ارادتمندی به ساحت اهل بیت علیهم السلام

به فضل الهی مردم ما به مقام ولایت ائمه اطهار علیهم السلام و وجود مقدس ولی عصر ارواحنا فداه معرفت و محبت دارند و روز به روز آثار این محبت و معرفت بیشتر ظاهر می شود و در این میان هر کس به نوبه خود اظهار محبت می کند. افرادی با یک عشق، صفا و اخلاص خاصی به آذین بندی خیابان ها و میادین و برگزاری مجالس جشن می پردازند. کسانی هم در مجالس جشن و سرور شرکت می کنند که آن هم باعث رونق مجالس می شود. اگر محافل آذین بندی می شد، ولی کسی در آن شرکت نمی کرد، بی ثمر بود. شرکت در این مجالس هم باعث رونق جشن ها می شود و هم می تواند عبادتی در کنار عبادت ها باشد. در این جشن ها مدیحه سرایان هم اشعاری می خوانند

که باعث دل گرمی و روشنی قلب‌ها می‌شود و عواطف انسان را تحریک می‌کند و ایمان انسان را جلا می‌دهد. از طرفی با سخنرانی‌هایی که انجام می‌شود، مطالبی در باره مقامات ائمه علیهم‌السلام، به خصوص حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) گفته می‌شود که بر معرفت مردم افزوده می‌شود و موجب می‌شود که آنان وظایفشان را بهتر بشناسند.

شادی اهل بیت علیهم‌السلام نجات بشریت

البته این طور نیست که بزرگان دین از این که اسمشان در عالم برده شود یا اشعاری درباره آنان خوانده شود شاد شوند، بلکه احیای نام آنها مقدمه‌ای برای احیای راه آنها است. اگر آنها شاد می‌شوند، شادی آنها از این است که مکتب آنها زنده می‌ماند، آن هم نه به خاطر این که مکتب آنها است، بلکه به این دلیل که راه پرستش خدا است.

آسیب‌های مجالس سرور

آسیب‌های مجالس سرور در این میان، شیطان سعی می‌کند از همه

این‌ها سوء استفاده کند و آن چه می‌تواند بهترین وسیله برای ترقی، تکامل و پرواز انسان به سوی مدارج عالی قرب باشد، وسیله تنزل قرار دهد. ما باید در باره آسیب‌هایی که ممکن است از این ناحیه متوجه ما شود، بیندیشیم و به دیگران نیز تذکر دهیم. شیطان وسوسه می‌کند و گاهی چشم و هم‌چشمی را عاملی برای دوری از اخلاص قرار می‌دهد. گاهی شیطان کسانی را که در جلسات شرکت می‌کنند، وسوسه می‌کند و زمینه‌ای برایشان فراهم می‌کند که هدف را فراموش کنند و دنبال بعضی از هوس‌های شیطانی باشند. گاهی بعضی از کارهایی که در حاشیه انجام می‌گیرد، کارهایی که از چشم، زبان، گوش یا سایر اندام بدن صادر می‌شود، نه تنها ثواب این اعمال را از بین می‌برد، بلکه بر تیرگی روح انسان می‌افزاید و نتیجه معکوس می‌دهد. کسانی که برای مدیحه سرایی و اظهار ارادت به پیشگاه ائمه اطهار علیهم‌السلام تلاش می‌کنند و خواندن یک بیت شعر ممکن است آن‌ها را به مقامات عالی برساند، شیطان تلاش می‌کند کارشان را چه از نظر محتوای اشعار با کلمات غلوآمیز یا خرافات و چه از نظر شکل ادای آن به صورت لهوی و امثال آن به گناه آلوده کند و دیگران را نیز به گناه وادار می‌نماید یا زمینه آن را برایشان فراهم کند. کسانی که

معارف اهل بیت علیهم السلام را بیان می‌کنند، اگر آشنای به رموز نباشند و حدود را رعایت نکنند به افراط و تفریط مبتلا و موجب گمراهی مردم می‌شوند. در همه کارهای خیر زمینه لغزش وجود دارد و شیطان بیشتر همت می‌کند که از همین جاها سوء استفاده کند. آن‌هایی که دنبال کارهای نادرست می‌روند به فعالیت شیطان نیازی ندارند. همت شیطان بیشتر برای گمراه کردن کسانی است که در صدد کارهای خوب هستند. این‌ها چشم شیطان را کور می‌کنند و چشم شیطان را بر می‌افروزند. حسدی که شیطان نسبت به بنی آدم دارد، باعث می‌شود که به گمراه کردن آن‌ها پردازد. هر کس راه مستقیم‌تر و بهتر و نزدیک‌تر را انتخاب کند و کار مفیدتری انجام دهد، شیطان برای او دام بیشتری فراهم می‌کند.

خلوص نیت، راز مفید بودن اعمال

ما باید خیلی حواسمان جمع باشد که فریب ظواهر بعضی کارهای خود را نخوریم. آن چه در عمل مؤثر است و روح عمل تلقی می‌شود نیت است. صرف انجام یک عمل نجات بخش نیست. آن چه مهم است نیت صحیح است. آن قدر این مسأله مهم است که یک

عمل ظاهری می‌تواند انسان را به بالاترین کمالات برساند و همین عمل می‌تواند انسان را به پایین‌ترین درکات برساند. این سخن معصوم است که می‌فرماید: دو نفر وارد مسجد شدند و مثل هم نماز خواندند. یکی با این نمازش به درجات عالی بهشت رسید و دیگری با همین نمازش به جهنم سقوط کرد. آن‌ها مثل هم نماز خواندند و تنها تفاوتشان در نیت بود. این به نماز اختصاص ندارد. خواندن یک مدح، یک شعر و یک غزل در باره امام زمان می‌تواند موجب شود خواننده همان شب از دست مبارک آن بزرگوار جایزه دریافت کند و می‌تواند همین عمل او را به جهنم رساند. ممکن است دیگران هم خیلی بَه بَه و چَه چَه کنند و بگویند: عجب اشعار خوبی خواندید، اما خدا که به این‌ها نگاه نمی‌کند، در روایتی از پیامبر اکرم ﷺ در این زمینه آمده است: «انَّ اللّٰهَ لَا يَنْظُرُ اِلَى صُورِكُمْ وَاَعْمَالِكُمْ وَاِنَّمَا يَنْظُرُ اِلَى قُلُوبِكُمْ»^(۱) خداوند به صورتها و اعمالتان نمی‌نگرد بلکه تنها به قلب‌هایتان نظر دارد.

مسئولیت ویژه روحانیت در قبال انتساب به بقیه الله الاعظم

راستی ما به عنوان کسانی که به حسب ظاهر بیشترین نسبت را در این

۱. بحار، ج ۶۷، ص ۲۴۸

عالم با وجود مقدس ولی عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف داریم یا حداقل زمینه برقراری چنین ارتباطی برای ما پیش از همه فراهم است و مردم ما را نوکر امام زمان عجل الله تعالى فرجه الشريف می دانند، از این موقعیت چه اندازه استفاده کرده ایم؟ آیا با همین ظواهری که موجب چنین قضاوت عمومی در مردم می شود واقعاً ما به جایی می رسیم یا چیز دیگری لازم است؟ همه می دانیم که ارتباط با وجود مقدس ولی عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف هدف بسیار والایی است، اما واقعاً با کارهایی که خودمان معتقدیم آنها موجب شادی قلب امام زمان عجل الله تعالى فرجه الشريف است یا شک داریم یا اگر دقت کنیم خواهیم فهمید که چنین چیزی نیست، آیا می توان به چنین مقامی نایل شد؟ مبادا کاری که ما انجام می دهیم به جای این که موجب شادی قلب مقدس ولی عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف شود، موجب ناراحتی او باشد. بدتر این که خودمان هم متوجه نباشیم که چه کار می کنیم و فکر کنیم کار خوبی انجام می دهیم! مبادا مصداق زیانکارترین مردم باشیم که خداوند متعال در شأن آنان چنین می فرماید: «قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ

يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا»^(۱) اگر ما خیال کنیم خیلی آدم خوبی هستیم و در حال خدمت به دین هستیم، در حالی که دنیای خود را آباد می‌کنیم، در این صورت از زیانکارترین افراد هستیم.

شرط کسب رضایت حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه)

چه کنیم که قلب مقدس ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف از ما خوشحال باشد؟ آیا خوشحالی آقا به همین است که در جشن‌ها شرکت کنیم، چراغانی کنیم و شعر بخوانیم، یا از ما انتظار دیگری می‌رود؟ البته همین که مردم یادشان باشد نیمه شعبانی هست و میلاد امام زمان است و... برای شروع خوب است، اما این‌ها ابزاری برای یک هدف بالاتر است. دست کم ما نباید شک کنیم که امام زمان آفریده شده و سختی‌های غیبت را در طول بیش از هزار سال تحمل کرده است و بعداً نیز تا وقتی که خدا بخواهد تحمل خواهد کرد، برای این که انسان‌ها با خدا آشنا شوند و احکام خدا را در جامعه پیاده کنند. پس چیزی که قلب مقدس ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف را شادتر می‌کند رعایت ارزش‌های اسلامی است. شواهد

۱. کهف، ۱۰۳ و ۱۰۴

فراوانی وجود دارد که آن چه امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را خوشحال می‌کند و باعث ترقی انسان‌ها می‌شود این است که ما با خدا بیشتر آشنا شویم و احکام خدا را بیشتر رعایت کنیم.

تقوی و وفای به عهد و وعده، شرط محبوبیت در نزد مولا

معروف است در همین زمان‌های نزدیک کفشدوزی به نام سید کریم کفاش در تهران خدمت آقا شرفیاب می‌شد. (بزرگانی مثل شیخ مرتضی زاهد و علمای دیگر به خاطر ارتباطی که او با وجود مقدس حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف داشتند، به ایشان خیلی معتقد بودند و او را احترام می‌کردند) از داستان‌هایی که در باره ایشان (مرحوم سید کریم کفاش) نقل شده، این است که یک روز آقا به مغازه‌اش تشریف آوردند و گفتند: آقا سید کریم، کفش مرا بدوز، او با این که آقا را می‌شناخت، گفت: آقا، کسی آمده و کفشی داده است و من به او وعده داده‌ام که به عنوان اولین کار کفش او را بدوزم و به او بدهم. اجازه دهید این کفش تمام شود بعد کفش شما را بدوزم و مشغول به دوختن می‌شود. بار دیگر آقا می‌فرماید: آقا سید کریم،

کفش مرا هم بدوز. باز او می‌گوید، آقا، اجازه بفرمایید این کفش تمام شود. چشم می‌دوزم. پس از بار سوم که آقا سید کریم عذر می‌آورد حضرت به او می‌فرمایند: ما تو را به خاطر همین که به احکام شرع ملتزم هستی دوست داریم. وقتی وعده دادی به وعده‌ات عمل می‌کنی. اگر این قصه واقعی هم نداشته باشد، اما آیا فکر می‌کنید حقیقت غیر از این است؟ ما اگر عشق به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف داریم باید بدانیم خواست او چیزی جز خواست خدا نیست. اگر دوست داریم مورد توجه آقا قرار گیریم و آقا گوشه چشمی به ما داشته باشند باید کاری کنیم که قلب ایشان از ما شاد شود و چیزی که قلب ایشان را خوشحال می‌کند رعایت تقوا است.

توجه قلبی؛ کمترین وظیفه دلدادگی

یکی از چیزهایی که در جامعه ما حتی در میان کسانی که این توقع از آنها وجود دارد که به این مسائل توجه بیشتری داشته باشند، فراموش شده، توجهات قلبی به آقا ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف است، البته شرفیاب شدن و دیدن جسم آقا افتخار بسیار بزرگی است،

اما اگر جسم را ببینید و به روح آقا توجهی نداشته باشید، چه فایده‌ای دارد؟ کسانی که جسم پیغمبر اکرم ﷺ و ائمه اطهار را می‌دیدند، اما دلشان با آنها نبود، آیا بهره‌ای می‌بردند؟ عمده این است که انسان با روح او ارتباط داشته باشد. اگر دیدن جسم برای همه میسر نیست، اما ارتباط روحی برای همه ممکن است. اگر کسانی سعی کنند صبح که از خواب بر می‌خیزند، چنین تصور کنند که الان مولایشان بر آنها اشراف دارد و بگویند: آقا، ما می‌خواهیم کاری کنیم که شما دوست دارید، به همین جهت این کار را انجام می‌دهیم چون شما دوست دارید و آن کار را انجام نمی‌دهیم، چون شما دوست ندارید و این حال را تا آخر شب ادامه دهد، نتیجه‌اش این خواهد شد که دنیا و آخرت انسان آماده می‌شود. قلب انسان نورانی و چشمه‌های حکمت در آن ایجاد می‌شود.

پروردگارا تو را به وجود مقدس ولی عصر که عزیزترین بندگانت در درگاه تو هستند قسم می‌دهیم که دل‌های ما را از آلودگی‌ها پاک کن.

رابطه‌ای بین دل ما و قلب مقدس ولی عصر برقرار کن.

به ما توفیق ده کارهایی انجام دهیم که موجب خشنودی آن
حضرت شود که خشنودی تو است.

ما را مشمول دعاها و عنایت‌های آن حضرت قرار ده.

عاقبت امرمان را ختم به خیر فرما.

روح امام راجل و شهدای عزیزمان با آن حضرت و اجدادش

محشور فرما.

سایه مقام معظم رهبری، مراجع تقلید و خدمتگزاران به اسلام

مستدام بدار.

وصلی الله علی محمد و آله الطاهرين